

2.

Året är 2016 och den sammansatta klassen 5-6 i den lilla byskolan i Kullo väntar på att lektionen börjar. "Någon har ritat på väggen i övervåningens vessa. Vet ni vem det kan ha varit?" frågar läraren när han kommer in. Genast hörs en säker och bedömande röst från den andra pulpetraden. "Ruotsinkieliset!" De är lätta att beskylla. De använder ju delvis samma lokaler men är ändå en separat grupp. Till största delen lämnar de två skolornas elever varandra i fred, men någon dold ilska finns det emellan dem. Så var det när jag gick i lågstadiet och så verkar det vara ännu i dag.

Med tanken på att dessa två grupper dagligen stötar på varandra skulle det vara logiskt att åtminstone lära båda grupper varandras språk. Svenskspråkiga behövde förstås lära sig finska, men eleverna i den finskspråkiga skolan fick ingen svenskundervisning. Varje år frågade rektorn vem som ville börja med svenskan i fjärde klassen, och när folk hade anmält sig sa han att det inte fanns resurser för att ordna något sådant. Jag har svårt att förstå varför ingen av grannskolans lärarna kunde komma och hålla en lektion om veckan. Om vi ville ha svenskundervisning, skulle vi ha behövt ta oss till en annan skola i Borgås centrum efter skoldagen. Som 9-åring som inte hade lämnat hembyn utan föräldrarna lät det här väldigt komplicerat och skrämmande. Alltså förblev språkbarriären på skolgården stor och "vi och de andra"-tankesättet stark.

På högstadiet började svenskundervisningen äntligen. Tyvärr hade många redan tillägnat sig en väldigt negativ intällning mot det svenska språket. Jag var en av de ända i klassen som verkligen tyckte om svenska. Jag gillade vår lärare och snabbt blev svenska en av mina favoritämnen. Jag lärde mig grunderna snabbt och ville lära mig mera. När läraren gick i pension ett år senare sjönk motivationen drastiskt. Den nya läraren var mycket oerfaren och verkade nästan vara lite rädd för sina elever. Årets första lektion började han med att när han var i vår ålder tyckte han inte om svenska, men nu gör han det. Från förtsa början verkade han anta att vi inte hade något intresse för språket. Och det, förstås, var en självförverkligande prognos.

Många tror att det är lätt för mig att lära mig svenska för att jag redan talar tyska. I verkligheten är dessa två språk dock ganska olika. Grammatiken är helt annorlunda i svenskan än i tyskan och således hade jag ingen hjälp av mina tidigare kunskaper. Svenskan och tyskan har många likadana ord men med dem måste man vara försiktig för att det också finns många falska vänner. En av mina favoriter är kostym. På tyska betyder det nämligen en maskeraddräkt och det är alltid lika roligt att föreställa sig någon på en fin fäst utklädd som en krokodil.

I början av gymnasiet bytte jag till långa lärokursen. Jag märkte en tydlig skillnad mellan mig själv och de som hade studerat svenska dubbelt så länge som jag. Trots den lilla hjälpen jag fick från tyskan var mitt ordförråd betydligt mindre än de andras. Ändå deltog jag på lektionerna så gott som det gick. Det första året var svår men efter det hade jag hunnit ikapp försprånget som de andra hade och befann mig på ungefär samma nivå.

Under gymnasietiden började jag vara aktiv i min ridförening Husarryttarna. Nästan alla andra i min ålder i föreningen var svenskspråkiga och därför fick jag höra mycket svenska. Jag sommarjobbade också på ridskolan och behövde prata med svenskspråkiga barn som inte kunde finska. Tröskeln att tala ett nytt språk med barn var mycket lägre än om jag hade behövt prata med vuxna. I början upprepade jag bara allt som ridläraren sa men så småningom började jag lära mig fraserna och kunde börja verkligen kommunicera på svenska. Jag började också dra en tvåspråkig hästklubb. I början var det väldigt svårt att lära barn på ett främmande språk men jag blev bättre på det hela tiden. Som tur är den andra klubbledaren svenskspråkig, så hon kunde hjälpa till om jag inte visste några ord, men nuförtiden pratar jag helt flytande med mina klubbisar. Byaföreningen i Kullo är också tvåspråkig. Jag har haft kontakt med den nästan hela mitt liv och utan att jag ens har märkt något blev tvåspråkighet ett viktigt värde till mig. Båda av de här föreningarna har motiverat mig att fortsätta lära mig svenska och bjudit på möjligheter att förbättra mina språkkunskaper.

Min bästa vän som jag lärde känna genom ridföreningen är svenskspråkig. Av henne har jag lärt mig många nya ord och uttryck och med henne har jag en möjlighet att diskutera vad som helst på svenska. Det är jättemotiverande att ha någon man gillar att prata med. Till största delen tror jag att jag har lärt mig svenska bara för att det är roligt. Men dessutom är det kult att kunna möta barn på stallet på deras modersmål och att ha vänner över språksgränsserna.

I våras skrev jag svenskan i studentskrivningarna. Jag fick ett L men var ändå besviken. Det hade varit för lätt och jag tyckte inte att jag förtjänade ett så bra betyg. Och dessutom hade jag ännu så mycket mer att lära mig. Efter skrivningarna var all motivation som bortblåst. Var det här verkligen slutet på mina svenskastudier? Jag kunde ju knappt hålla ett samtal i gång, tyckte jag. Fast skrivningarna visade att jag befann mig inom de bästa fem procent av min åldersgrupp var mina mål ännu uppe i himlen. Jag behövde bli ännu bättre men hade inte längre någon orsak att använda tid och krafter på det. Då blev det igen tid att vända sig mot det tvåspråkiga verksamheten i byn och på stallet och hitta motivationen tillbaka.

När jag förberedde mig på studentskrivningarna läste jag böcker på svenska. Jag började med lätta hästböcker avsedda för barn och fortsatte sen med lite svårare litteratur. Sofie Sarenbrants bok Skyddsängeln var mycket imponerande och jag skulle vilja fortsätta läsa serien som den är en del av. Just nu läser jag Hästens färger av Bo Furugren. Den handlar om hur hästens färg påverkas av olika gener. Jag tror att förmögenheten att läsa olika texter på svenska kommer vara väldigt nyttig i framtiden. Jag skulle troligen ha ganska lätt att studera på svenska och i Borgå har man mycket nytta av svenskan på jobbmarknaden. Om jag ville skulle jag också kunna jobba eller studera i Sverige, men jag vill bli lärare och tror att den utbildningen är bäst här i Finland. Ändå är till exempel Åbo akademi ett alternativ som svenska språket möjliggör.

Det är inte lätt att svara på frågan hur svenskundervisningen borde förändras för att fungera bättre. Jag har ju ingen fackkunskap i det här området, åtminstone inte ännu. Men jag tror att det svåraste med svenskundervisningen särskilt i grundskolan är elevernas inställning mot språket. Att ändra på elevernas tankesätt skulle kunna möjliggöra många andra förändringar. Det skulle vara bra att hitta nya sätt att undervisa och samtidigt skapa möjligheter att verkligen använda språket. Man kan lära sig mycket av att gå igenom texter och grammatik i skolan men det är väldigt ensidigt och inte särskilt motiverande. Man skulle kunna läsa böcker, skriva kreativa texter och prata mycket mer. Och i skolor som i Kullo skulle det vara fantastiskt om eleverna från finsk- och svenskspråkiga skolorna skulle ha mer kontakt med varandra. De delar ju redan skolgården och matsalen, varför inte också dela med sig sitt språk?

2. Svenska språket och jag

Jag kommer fortfarande ihåg min första svensklektion i grundskolan: jag hade ingen aning om vad min svensklärare sade och jag tyckte att svenska är ett jättesvårt språk. Dessförinnan hade jag studerat engelska för tre år och tyska för ett år. Fast jag till och med då tyckte att man kan ha mycket nytta av främmande språk, hade jag ingen aning om hur mycket svenska skulle påverka på mitt liv på gymnasiet.

I grundskolan hade vi bara 45 minuter av svenska varje vecka, vilket var i mitt tycke alldeles för litet. När jag började gymnasiet, insåg jag att mina språkkunskaper i svenska var jättedåliga. Därför bestämde jag mig för att lära mig språket på riktigt. Jag började med att titta på svenskspråkiga mumin hemma, eftersom min syster hade gjort det när hon pluggade till studentskrivningar. I början var det svårt och krävande att lära mig ett nytt språk. I alla fall blev jag kär i svenska och började plugga språket ännu mera på fritiden. Svenska blev en del av mina vardagar: jag lärde mig nya ord varje dag, lyssnade på svensk musik och tittade på serier på svenska för att förbättra mina språkkunskaper.

Att lära mig svenska på gymnasiet har krävt mycket tid, men som abiturient kan jag säga att språkstudierna har varit den bästa delen av gymnasiet för mig. Jag har träffat härliga och livslånga vänner på svenskalektionerna som har gjort min gymnasietid oförglömlig. Svenska har också möjliggjort att förstå min omgivning bättre, eftersom jag lever i ett tvåspråkigt land. I början av gymnasiet var jag jätterädd när jag var tvungen att använda svenska på lektionerna. Nuförtiden ger jag inte vika för rädsla när jag möter nya utmaningar utan använder svenska alltid när det är möjligt.

Att vara en språkkunnig student är en rikedom. Alla vet att språkkunskaper är till nytta när det gäller till exempel arbetssökning. För mig betyder svenska ändå mycket mera: det känns så underbart att uttrycka mig och mina känslor på olika sätt med hjälp av främmande språk och ytterligare att använda svenska med svenskspråkiga människor. Utan svenska skulle mitt liv åtminstone vara mer tråkigt, därför att jag kunde inte förstå nordiska kulturer så bra som jag kan nu. Jag har också haft mycket nytta av svenska när det gäller att resa utomlands. Vi besökte Stockholm med min klasskamrat vid årsskifte och använde bara svenska hela resan. Det kändes fantastiskt att behärska vardagliga situationer på svenska som en lokal.

Jag är tacksam över att jag har haft en möjlighet att studera främmande språk helt gratis tack vare Finlands skolsystemet. Mina språklärare både i grundskolan och på gymnasiet har haft en stor inverkan på mitt intresse för det svenska språket, eftersom de har alltid varit kompetenta, sporrande och inspirerande. Som en gymnasieelev anser jag att svenska har redan nu erbjudit mig åtskilliga underbara möjligheter. Språket kommer definitivt att vara en del av min framtid, eftersom jag vill söka till ett svenskspråkigt universitet. Språkkunskaper är min största rikedom, och därför är jag ytterst glad att jag började plugga svenska på gymnasiet.

4. Ett svenskspråkigt konstverk

Jag har aldrig identifierat mig med en sång så kraftigt. Jag kände det genast när jag hade lyssnat på den låten. Jag brukar lyssna på mina favoritsånger på nytt men det här var något helt annat.

“Som en sommar som aldrig är grå” startar Lancelots låt “Blomma”. Den har allt som jag kräver av en bra sång. Den är enkel men vacker, den dallrar i ditt hjärta och till sist den viktigaste saken: du kan sjunga och dansa efter den.

Musik betyder allt för mig. Den umgås med mig när jag är ensam. Om man var med mig en hel dag skulle man märka att jag inte kan vara tyst när jag känner mig lugn och fri. Jag sjunger eller vislar hela tiden. Jag kan nog fysiskt vara tyst men min huvud kan inte det. Jag måste erkänna att det är lite svårt när man måste lägga sig och ens tankar spelar symfoni men... jag är inte ännu död bara “fast här i tankarnas land”.

“En vacker blomma som aldrig mer får blomma / som aldrig mer får chansen att bara vara sig själv”. De här två verserna har försökt såväl få mig att glömma varför jag lever här på jorden och bara driva liksom ett moln som ifrågasätta allt och alla och kämpa mot dessa känslor. Det kan vara sant att jag inte längre blir vacker och blommar så men det betyder inget då jag vet att jag alltid kommer att se mig själv som blå och grön blomma.

Jag har tänkt mycket på varför jag inte har kunnat sova, har känt mig meningslös och har levt som ett löv i forsen. Jag anser att detta löv beskriver mig jätterelevant: ibland kan jag ligga på strand och njuta av det, då och då försöker forsen att dränka mig och stundom vill jag simma i vågor. Jag har växt upp som människa och jag tycker att det är bra att jag lever lite meningslöst och ger mig möjligheter att andas. Lancelot sjunger: “Men varför lämnade du mig?” Jag har alltid varit perfektionist och jättepunktlig om allt och jag har funderat på om livet var lättare när jag inte tänkte på de stora livsfrågorna så mycket. “Söker trygghet som fanns där hos dig” uttrycker min tanke ganska bra och ledset. Jag behöver några slags rötter men jag vill också flyga med “en vacker vind som blåser i moll” eller dur.

Studentskrivningarna förbättrar inte min situation. Man stressar och känner sig hopplös fast det inte ens finns en orsak för det. Det känns märklig att en ledsen sång kan ge mig hoppet för att allt kommer att ordna sig. Och att den låten är svenskspråkig! Jag måste uppge att genom att lyssna på svenskspråkiga låtar har jag lärt mig mer svenska än någonsin i skolan. Hela mitt liv har svenska lektioner varit grammatik och att lära sig ord men aldrig har lärt mig att uttrycka mig själv och använda de där orden tills nu. Jag anser att den här är min vackra saga som aldrig har fått “en chans till att skrivas ut” före denna dag.

Jag kan inte säga att någon borde lyssna på den här låten. Allt vad jag kan säga är att genom att lyssna på musik kan man leta efter sig själv och försöka hitta den där tryggheten som alla behöver och längtar efter. Livet är inte om yrken eller studentskrivningarna. Det är om att man hittar sin egen äng som är full av blommor. Moln målar himmel och visar hur inget är konstant. “Bakom masken, jag är tom” men äntligen är jag tillräckligt modig att bryta min mask och visa vem jag verkligen är.